

Årlig uppföljning av nationella miljökvalitetsmål, generationsmålet och etappmålen 2024

Viktiga ändringar inför ÅU24

- Ingen redaktör (målskribenter ansvarar själva för korrekturläsning av sina texter)
- Tryckt rapport ersätts av en skrivelse till regeringen
- Omfattningen på texterna bör vara upp till 10-15 sidor per miljökvalitetsmål beroende på antalet preciseringar
- Fokus bör vara på de statligt initierade satsningar som bedöms vara mest centrala för miljömålet under föregående år samt *effekterna* alternativt *förväntade effekter* av dessa satsningar.
- Trendpilen uppdateras enbart om någon ny väsentlig information tillkommit som anses ha betydelse för utvecklingen (vid ändrad trendpil sker en dialogrunda i samverkansgruppen)
- Granskningsperioden ersätts av en kompletteringsperiod (målskribenter ansvarar själva för att texterna förankras och kompletteras i den utsträckning som bedöms relevant)
- Tidpunkten för inlämnande av beslutade måltexter har senarelagts

INNEHÅLL:

Generella utgångspunkter	2
Guide & mall för miljökvalitetsmålen	4
Guide & mall för generationsmålet	8
Guide & mall för etappmålen	11
Figurunderlag	13
Indikatorer	14

GENERELLA UTGÅNGSPUNKTER

Syfte och målgrupp

Årlig uppföljning (ÅU) är regeringens viktigaste underlag för framtagandet av resultattexterna i budgetpropositionen och ska innehålla:

- resultat (effekter eller förväntade effekter) av statligt initierade satsningar sedan förra budgetpropositionen
- resultat i förhållande till utgifter på området (t.ex. anslagsutvecklingen)
- analys och slutsatser

Samråd

Målansvarig myndighet ansvarar självständigt för de samråd som behövs för uppföljning av respektive miljömål. Samverkansgruppens medlemmar kommer ha möjlighet att lämna inspel till målansvariga myndigheter mellan mitten av februari fram till mitten av mars.

Regionala underlag

Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen redovisar regionala årliga uppföljningar den 30/11, som bl.a. syftar till att utgöra ett underlag för den nationella uppföljningen. RUS tar även fram:

- Målvisa ihopklipp av länens uppföljningstexter (ca 40–70 sidor per mål), dessa tillgängliggörs via mejl i mitten av december,
- Målvisa analyser/sammanfattningar (ca 1–3 sidor per mål), dessa skickas direkt från RUS till berörd målkoordinatör under januari.

Utöver dessa underlag tar RUS även fram en kortare egen text (kapitlet Samlad regional bedömning) till ÅU-rapporten.

Naturvårdsverkets samordning

Naturvårdsverket ansvarar för gemensam information, vägledning och tidsplan för den årliga uppföljningen.

Tidplan samt beslut och redovisning

-Beslutade texter till den årliga uppföljningen skickas in till Naturvårdsverket senast den 21 mars 2024.

-Naturvårdsverket sammanställer de målvisa texterna och redovisar helheten till regeringen i form av en skrivelse den 28 mars 2024.

2023	
1/12	Länsstyrelserna och Skogsstyrelsens regionala organisation redovisar regional årlig uppföljning av miljömålen.
Senast 15/12	RUS skickar ut målvisa sammanställningar av de regionala redovisningarna.
15/12 – ca 19/1	RUS lämnar regionala redovisningar till nationellt ansvariga myndigheter.
2024	
Mitten av feb – 8/3	Förankrings och kompletteringsperiod. Målkoordinatorerna skickar ut begäran om underlag till relevanta aktörer i samverkansgruppen.

	Därutöver kan medlemmar i samverkansgruppen lämna inspel/kompletteringar till berörda målkoordinatorer.
Senast 23/2	Deadline för att informera Naturvårdsverkets samordning om eventuella ändringar av trendpilar eller etappmålsbedömningar. Vid ändring av trendpil eller etappmålsbedömning initierar Naturvårdsverkets samordning en dialogperiod i Samverkansgruppen.
26/2 - 6/3	Ev. dialogperiod i samverkansgruppen för att stämma av eventuella ändringar av trendpilar eller etappmålsbedömningar.
8/3	Deadline för Samverkansgruppen att lämna inspel till målvisa texter.
Senast 21/3	Målansvarig myndighet beslutar om sin redovisning.
Senast 21/3	Färdiga och beslutade texter skickas till arliguppfoljning@naturvardsverket.se .
28/3	Naturvårdsverket redovisar Årlig uppföljning 2024 till regeringen. Indikatorer och texter är uppdaterade på www.sverigesmiljomal.se

GUIDE FÖR MILJÖKVALITETSMÅLEN

Ersätt TEXT I VERSALER och ”Underrubriker” i skrivmallen med egen text och rubriker.

Redovisningen skickas **senast den 21 mars** till arliguppfoljning@naturvardsverket.se.

Övergripande punkter

- Lyft fram det viktigaste.
- Skriv kortfattat. Omfattningen på texterna bör vara upp till 10-15 sidor per miljö kvalitetsmål beroende på antalet preciseringar
- Texten ska ha en neutral ton och inte vara värderande
- Ange referenser som fotnot
- Indikatorer
  - Indikatorerna som återkommer i budgetpropositionen (se bilaga 1.) ska redovisas med figur och utvecklingen kommenteras.
  - Utöver dessa kan ytterligare miljömålsindikatorer eller andra indikatorer redovisas om de bedöms relevanta för att tydliggöra den viktigaste utvecklingen kopplat till miljömålet.
  - För miljömålsindikatorer som inte redovisas som figurer i texten ska utvecklingen kommenteras och hänvisning görs till sverigesmiljomal.se. Har en indikator inte uppdaterats ska detta framgå.
- Redovisa könsuppdelad statistik där det går och är relevant
- För samtliga figurer som redovisas i rapporten måste dataunderlag redovisas. Diagram eller figurer ska redovisas enligt avsnittet Figurunderlag.
- Om delar av miljö kvalitetsmålet behandlas i ett etappmål kan man med fördel referera mellan måltexterna

SKRIVMALL FÖR MILJÖKVALITETSMÅLEN

Miljö kvalitetsmål:
Datum:
Status (utkast eller slutlig):

Ansvarig myndighet:
Kontaktperson:
E-postadress & Telefon:

Redovisningen är beslutad av:
Referens (diarienummer e. dyl.):
I samråd med (i förekommande fall):
Efter samråd med:

Miljö kvalitetsmålets namn

MILJÖKVALITETSMÅLETS OCH PRECISERINGARNAS LYDELSE
[Använd de preciseringar regeringen fastställt.]

VÄLJ UTVECKLINGSRIKTNING
[Samma som under avsnittet "Analys" nedan]

Sammanfattning

[Lyft fram resultaten av de viktigaste insatserna under senaste året och hur de kan få betydelse för utvecklingen. Max. 1500 tecken inkl. blanksteg.]

TEXT

Resultat

[Redovisa resultaten av det föregående årets statligt initierade satsningar eller insatser som är en följd av statliga styrmedel/åtgärder och deras bidrag till måluppfyllelse för varje precisering. Beakta även resultat av EU-arbetet och internationellt förhandlingsarbete. Komplettera vid behov den egna informationen med underlag från andra berörda nationella myndigheter eller med information från den regionala uppföljningen. Synkronisera om möjligt informationen med det som tas upp i årsredovisningarna, eller med redovisningarna enligt miljöledning i staten. Ny information om miljö tillståndet kan redovisas om det belyser en händelseutveckling som påverkar bedömningen av utvecklingen i miljön.]

Fokus bör läggas på att analysera och bedöma resultaten av de insatser som

antingen initierats eller avslutats under året med tydlig åtskillnad dem emellan. Pågående arbete därutöver kan beskrivas kortfattat.

Preciseringarna anges som underrubriker. Alla preciseringar ska ha en rubrik. Ambitionen bör vara att under varje precisering enkelt kunna utläsa utvecklingen och vad som bidrar mest till uppfyllandet av preciseringen. Om inget nytt finns att förmedla så ska det framgå.

Redovisa indikatorerna enligt vägledningen i ”Övergripande punkter”.]

Underrubrik X – Precisering 1

TEXT

Underrubrik Y – Precisering 2

TEXT

Analys

[Gör en bedömning av vilka effekter insatta åtgärder och styrmedel har gett eller förväntas ge. Kommer insatserna att bidra väsentligt till en bättre måluppfyllelse? Vid bedömningen hänvisa gärna till senast genomförda eller pågående styrmedelsutvärderingar.]

Preciseringarna anges som underrubriker. Alla preciseringar ska ha en rubrik.

Målbedömningen redovisas inte i år utan det kommer göras en central hänvisning till målbedömningarna som gjordes i FU23.]

Underrubrik Z – precisering1

TEXT

Underrubrik XY –precisering2

TEXT

Bedömning av utvecklingen i miljön

[Bedömningen ska väga samman olika data som rör miljötilståndet och/eller uppskattade effekter av genomförda åtgärder det senaste året. Utvecklingen kan vara positiv trots att målet inte bedöms kunna nås inom tidsramen, eller omvänt. Trendpilen bör enbart uppdateras om någon ny väsentlig information tillkommit som anses ha betydelse för utvecklingen. Om trendpilen är densamma som föregående år räcker det att ange utvecklingsriktningen och återanvända samma text/motivering. Vid ändrad trendpil behöver de viktigaste grunderna för bedömningen och motivering till ändringen av trendpilen framgå.]

TEXT

VÄLJ UTVECKLINGSRIKTNING

[Ange bedömningen av utvecklingen i miljön enligt följande alternativ:]

- **POSITIV.** Utvecklingen i miljön är positiv. Under de senaste åren har betydelsefulla insatser i samhället skett som bedöms gynna miljötillståndet och/eller det går att se en positiv utveckling i miljötillståndet nu och framåt de närmaste åren.
- **NEUTRAL.** Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön. Under de senaste åren har inget av betydelse skett och/eller det går inte att se någon tydlig utveckling för miljötillståndet nu eller framåt de närmaste åren; alternativt positiva och negativa utvecklingsriktningar inom målet tar ut varandra.
- **NEGATIV.** Utvecklingen i miljön är negativ. Under de senaste åren har insatser i samhället skett som motverkar miljökvalitetsmålet och/eller det går att se en negativ utveckling i miljötillståndet nu och framåt de närmaste åren.
- **OKLAR.** Tillräckliga underlag för utvecklingen i miljön saknas, det är inte möjligt att ange utvecklingsriktning.

GUIDE FÖR GENERATIONSMÅLET

Ersätt texterna ”Underrubriker” och ”TEXT” i skrivmallen med egen text och rubriker.

Redovisningen skickas **senast den 21 mars** till arliguppfoljning@naturvardsverket.se.

Övergripande punkter

- Lyft fram det viktigaste
- Skriv kortfattat
- Texten ska ha en neutral ton och inte vara värderande
- Ange referenser som fotnot
- Indikatorer
  - Indikatorerna som återkommer i budgetpropositionen (se bilaga 1.) ska redovisas med figur och utvecklingen kommenteras.
  - Utöver dessa kan ytterligare miljömålsindikatorer eller andra indikatorer redovisas om de bedöms relevanta för att tydliggöra den viktigaste utvecklingen kopplat till miljömålet.
  - För miljömålsindikatorer som inte redovisas som figurer i texten ska utvecklingen kommenteras och hänvisning görs till sverigesmiljomal.se. Har en indikator inte uppdaterats ska detta framgå.
- Redovisa könsuppdelad statistik där det går och är relevant
- För samtliga figurer som redovisas i rapporten måste dataunderlag redovisas. Diagram eller figurer ska redovisas enligt avsnittet Figurunderlag.

SKRIVMALL, GENERATIONSMÅLET

Generationsmålet:
Datum:
Status (utkast eller slutlig):

Ansvarig myndighet:
Kontaktperson:
E-postadress & Telefon:

Redovisningen är beslutad av:
Referens (diarienummer e. dyl.):
I samråd med (i förekommande fall):
Efter samråd med:

Generationsmålet

[Ange de strecksatser regeringen fastställt.]

GENERATIONSMÅLETS LYDELSE

Sammanfattning

[Lyft fram de viktigaste insatserna under senaste året och hur de kan få betydelse för utvecklingen. Hänvisa till olika miljökvalitetsmål och andra dokument för mer information som är relevant för de olika strecksatserna. Max. 1500 tecken inkl. blanksteg]

TEXT

Resultat

[Redovisa det senaste årets resultat av insatser för att nå generationsmålet, för varje strecksats. Fokusera på målövergripande insatser från staten eller insatser som är en följd av statliga styrmedel/åtgärder, som inte redovisas i andra delar av rapporten. Komplettera informationen med underlag från andra berörda nationella myndigheter och med informationen från den regionala uppföljningen.

Redovisa indikatorerna enligt vägledningen i ”Övergripande punkter”.]

Underrubrik X

TEXT

Analys

[Kortfattad och övergripande analys av utvecklingstrenden för generationsmålet som helhet.]

TEXT

GUIDE FÖR ETAPPMÅLEN

Endast etappmål med målar 2023 eller senare följs upp, oavsett om tidigare mål är uppnådda.

Ersätt texterna ”Underrubriker” och ”TEXT” i skrivmallen med egen text och rubriker.

Redovisningen skickas **senast den 21 mars** till arliguppfoljning@naturvardsverket.se.

Övergripande punkter

- Lyft fram det viktigaste
- Skriv kortfattat, omfattningen bör vara ca 1-2 sidor
- Texten ska ha en neutral ton och inte vara värderande
- Ange referenser som fotnot
- Redovisa könsuppdelad statistik där det går och är relevant,
- För samtliga figurer som redovisas i rapporten måste dataunderlag redovisas. Diagram eller figurer ska redovisas enligt avsnittet Figurunderlag.
- Om delar av etappmålet behandlas i ett miljökvalitetsmål kan man med fördel referera mellan måltexterna

SKRIVMALL, ETAPPMÅLEN

Etappmål:
Datum:
Status (utkast eller slutlig):

Ansvarig myndighet:
Kontaktperson:
E-postadress & Telefon:

Redovisningen är beslutad av:
Referens (diarienummer e. dyl.):
I samråd med (i förekommande fall):
Efter samråd med:

Etappmålets namn

ETAPPMÅLETS LYDELSE

Bedömning

[Bedöm förutsättningarna för att nå etappmålet och (förväntade) effekter av genomförda åtgärder.]

TEXT

LÄGG IN BEDÖMNINGEN AV MÅLET ENLIGT ALTERNATIVEN:

- Målet är redan uppnått,
- Målet är inte uppnått än men bedöms kunna uppnås till målåret,
- Målet är inte uppnått än - osäker bedömning om målet kan nås till målåret,
- Målet är inte uppnått än och bedöms inte heller kunna nås till målåret.

Resultat/Analys

[Redovisa resultatet av föregående års statligt initierade satsningar eller insatser som är en följd av statliga styrmedel/åtgärder: Fokus bör läggas på att analysera och bedöma resultaten för möjligheten att nå etappmålet. Inkludera, där så bedöms relevant information från den regionala uppföljningen samt från andra berörda nationella myndigheter.]

Längd: Innehållet bör styra textlängden men försök hålla texten inom 1–2 sidor. För etappmål som slutredovisas kan längre texter vara motiverat.]

TEXT

FIGURUNDERLAG

Dataunderlag som uppfyller kraven nedan ska skickas in för samtliga figurer.

Figurer och figurtexter ska ses i ett sammanhang tillsammans med texterna. De får inte uppfattas ge motsägande budskap. Kontrollera figurerna noga och förankra dem innan de skickas till arliguppfoljning@naturvardsverket.se. Figurunderlag ska lämnas tillsammans med texten senast **den 21 mars**.

Kvalitetskrav för figurunderlaget

Ett komplett figurunderlag ska i samtliga fall bestå av:

- figur (diagram/karta)
  - dataunderlag för figuren
  - figurrubrik
  - figurtext
  - källa
-
- Diagram och diagramunderlag ska redovisas i separata filer: underlag till diagram ska vara i Excel-format. De ska inte ligga inbäddade i textredovisningen.
  - Viktigt att indikatorerna utformas identiskt med hur de i förekommande fall presenteras på sverigesmiljömål.se
  - Diagram ska vara genererade i figurunderlaget så att det framgår vilka data som ligger till grund för figuren och hur diagrammet ska utformas.
  - Figurunderlaget ska vara rensat från ovidkommande data och information. Enbart de data som ligger till grund för figuren ska finnas i underlaget. Likaså ska enbart de figurer som ska med i redovisningen finnas i underlaget.
  - Om flera flikar används i en Excel-fil, namnge flikarna efter respektive figurnummer. Ta bort tomma flikar.
  - All text i tabeller och figurer ska vara på svenska.
  - Om flera figurer ska jämföras, använd samma skala.
  - Ta hänsyn till partiell färgblindhet (röd/grön), vedertagna färger t.ex. pH-färger, logiska färger t.ex. rött och svart för negativt och grönt för positivt, färger som ger rätt association t.ex. blått för vatten.
  - Figurrubrik och figurtext ska finnas med i underlaget.
  - Källa till data ska anges. Observera att "Svensk miljöövervakning" ska anges som källa i de fall det är det (skriv alltså inte bara t.ex. "SLU", "IVL" eller "Naturvårdsverket" i de fall data har tagits fram genom miljöövervakningen).

Bilaga 1.

INDIKATORER (återkommande i budgetpropositionen)

1. Begränsad klimatpåverkan
  - Global medeltemperatur
  - Växthusgasutsläpp per sektor
2. Frisk luft
  - Kväveoxidutsläpp totalt i kombination med utsläpp av kväveoxider från transporter
3. Bara naturlig försurning
  - Sjöfartens försurande utsläpp
4. Giftfri miljö
  - Miljögifter i modersmjölk och blod
  - *Efterbehandlingsåtgärder som pågår eller är avslutade (Behöver ej redovisas med diagram men utvecklingen ska kommenteras)*
5. Skyddande ozonskikt (ingen indikator redovisad)
6. Säker strålmiljö
  - Antalet nya fall av hudcancer (malignt melanom och ej malignt melanom)
7. Ingen övergödning
  - Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön
  - Utbredning av syrefria bottenar och bottenar påverkade av akut syrebrist i Östersjön
8. Levande sjöar och vattendrag
  - Strandlinje längs sjöar och vattendrag som är påverkad av bebyggelse
9. Grundvatten av god kvalitet
  - Antal kommunala grundvattentäkter med och utan vattenskyddsområde
  - Naturgrus användning
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
  - Skräp på stränder runt Kattegatt och Östersjön
  - Havsstrandlinje påverkad av bebyggelse
11. Myllrande våtmarker
  - Anlagda eller restaurerade våtmarker
12. Levande skogar
  - Grov död ved, grova träd och äldre lövrik skog
13. Ett rikt odlingslandskap
  - Populationsutvecklingen för 15 vanligt förekommande fågelarter i odlingslandskapet
14. Storslagen fjällmiljö
  - Antal restaurerade leder
15. God bebyggd miljö (*Följande indikatorer behöver ej redovisas med diagram men utvecklingen ska kommenteras*)
  - *Bostäder i kollektivtrafiknära lägen*
  - *Tillgång till service och grönska*
  - *Skyddad bebyggelse*
  - *Total miljöpåverkan från bygg- och fastighetssektorn*
  - *Resvanor*

16. Ett rikt växt- och djurliv

- Bevarandestatus för naturtyper i art-och habitat-direktivet
- Rödlsteindex för arter

17. Generationsmålet

- Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser
- BNP, materialkonsumtion och resursproduktivitet i Sverige